

“วันจักรี” หรือ “วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” ตรงกับวันที่ 6 เมษายนของทุกปี เพราะตรงกับวันที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช (รัชกาลที่ 1) เสด็จปราบดาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีและทรงสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยในปี 2325 โดยยุคของราชวงศ์นี้ เรียกว่า “ยุครัตนโกสินทร์”

“วันจักรี” ถือเป็นวันสำคัญของพสกนิกรชาวไทยเพราะเป็นวันที่เราทุกคนควรระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชและมหาจักรีบรมราชวงศ์ ทุกพระองค์ ที่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร สร้างรากฐานแก่ปวงชนชาวไทยให้เป็นปึกแผ่นเฉกเช่นทุกวันนี้ ด้วยความจงรักภักดีในสายเลือด “สกุลบุณนาค” และความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของราชวงศ์จักรี ประกอบกับความหลงใหลในประวัติศาสตร์ทั้งหมดนี้เป็นตั้งแรงผลักดัน ให้ผมใคร่หมั่นศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่องที่มาที่ไปของต้นตระกูลและของสยามประเทศ

“เจ้าพระยาอรรคมหาเสนา” มีนามเดิมว่า “นายบุณนาค” เกิดปีมะเมีย พ.ศ.2281 ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เมื่อเป็นบุตรของเจ้าพระยามหาเสนา (เสน) (บุตรชายของเจ้าพระยาเพ็ชร์พิไชย (ใจ) กับท่านแฉ่ง) กับท่านบุญศรี รักราชการในตำแหน่งหน้าหน้าหอ รักรใช้พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกขณะดำรงพระอิสริยยศเป็นเจ้าพระยาจักรี ต่อมา จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระยาอุทัยธรรม พระยายมราช เจ้าพระยายมราช และเจ้าพระยาอรรคมหาเสนา ที่สมุหพระกลาโหม ตามลำดับ

ในวัยเยาว์ นายบุณนาค นายสิน และ นายทองด้วง เป็นเพื่อนสนิทกัน เคยอุปสมบทที่วัดสามวิหาร ต่อมา ภายหลังนายบุณนาคมีเรื่องหมางใจกับนายสิน (ขอสงวนไว้สำหรับบทความตอนต่อไป) จึงตัดสินใจหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (พ.ศ.2310) พาท่านลี้ม ภรรยาไปอยู่กับหลวงยกกระบัตร (ทองด้วง) ที่เมืองราชบุรี เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (นายสิน) ปราบดาภิเษก ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์แล้ว และหลวงยกกระบัตรเข้ามารับราชการในกรุงธนบุรีเป็นที่เจ้าพระยาจักรี นายฉลองไฉนยาถ (บุณนาค) จึงมิได้ถวายตัวทำราชการด้วยเกรง

พระราชอาชญา แต่ได้ตามมาอยู่กับเจ้าพระยาจักรีในฐานะเป็นทนายของท่าน ต่อมานายฉลองไชนานาถ (บุญนาค) ขวนท่านลี้ภัยไปขุดทรัพย์ที่บิณฑาคารผิงไว้ที่บ้านเการิมวัดสามวิหาร หลังจากรวบรวมทรัพย์สมบัติได้แล้วจึงเดินทางกลับ ล่องเรือเข้ามาทางแม่น้ำอ้อมเมืองนนทบุรี มาถึงปากคลองบางใหญ่ ได้ถูกผู้ร้ายปล้นสมบัติ ทรัพย์และข้าทาสอีก 2 คนถูกฆ่าตาย นายฉลองไชนานาถกับทาสอีก 1 คนต้องกระโดดน้ำหนีไปโดยไม่ได้ทรัพย์สิน เลย ความทราบถึงท่านผู้หญิงนาค ภรรยาท่านเจ้าพระยาจักรี เกิดความสงสารนายฉลองไชนานาถจึงยกท่านนวลน้องสาวให้เป็นภรรยา โดยเป็นผู้ประกอบพิธีสมรสให้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อเจ้าพระยาจักรีซึ่งเป็นพี่สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติปราบดาภิเษกเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ทรงแต่งตั้งข้าราชการที่มีความดีความชอบให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามความสามารถ นั้น นายฉลองไชนานาถ ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นพระยาอุไทยธรรม โดยพระราชพงศาวดาร กล่าวว่า “ตรีสเอาหม่อมบุญนาค บุตรพระยาแสนยากรครั้งกรุงเก่า มิได้คิดเข้ามาทำราชการหายศบรรดา ศักดิ์ (ในสมัยพระเจ้ากรุง ธนบุรี) ฟังแต่พระเดชพระคุณให้ใช้สอย ได้ตามเสด็จไปการพระราชสงคราม ทุกครั้งมีความชอบตั้งให้เป็นพระยาอุไทยธรรม ภายหลังได้เป็นที่สมุหพรกลาโหม...” พระราชทานบ้านให้อยู่ที่ท้ายวังแถวจวนเสนาบดี

เอกสารอ้างอิง

ฉาย บุญนาค. (2561, 25 เมษายน). *ประวัติสกุล “บุญนาค” และความจงรักภักดีในสายเลือดกับมหากษัตริย์บรม*

ราชวงศ์ (1). สำนวนเศรษฐกิจ. <https://www.thansettakij.com/general-news/278238>